

C - ARAÇ İLÇESİ HAKKINDA

'İLÇE BAZINDA EN ÇOK ŞEHİT VEREN, YEŞİLİN CENNETİ ARAÇ'A HOŞGELDİNİZ'.

İlçe, 'Meydan başı' denilen bölgesinde yer alan bu tabelayla misafirlerini karşılar. Birinci Dünya Savaşı'nda ve Milli Mücadelede Kastamonu, Konya ve Ankara'dan sonra nüfus olarak en çok şehit veren iller arasında üçüncü sıradadır. Zaman zaman ilçe sınırlarındaki değişiklikler nedeniyle ilçeler bazında şehit sayısı konusunda kesin rakamlarla bir sıralama yapmak mümkün değildir. Buna karşılık İnebolu, Araç, Tosya, Taşköprü ilçeleri en çok şehit veren ilçelerdir. Bunlar arasında da en fazla şehit veren ilçe Araç kabul edilir. (Bayraktar, 1998 : 10)

Eski kaymakamlık binası (eski hükümet konağı) müze haline getirilirken, kaymakamlık faaliyetleri yeni kaymakamlık binasında gerçekleştirilir. (Foto 19-20) İlçenin kaymakamı Osman Yenidoğan'dır. Gösterdiği sabır ve destek sayesinde bu çalışma gerçekleştirilmiştir. (Foto 21)

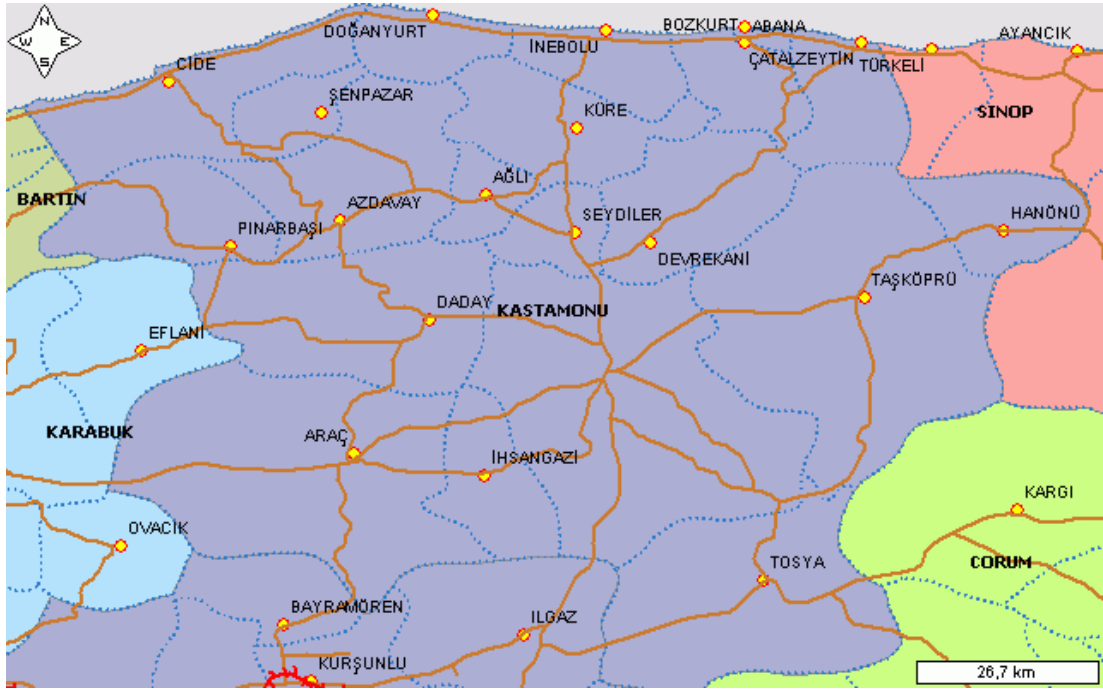
ADININ KAYNAĞI VE TARİHÇESİ

Araç'ın Türk-İslam çağından önce M.Ö. 1132 'deki adı 'Timanitis'dir. Ülkenin en eski belediyelerinden ve yine en eski ilçelerinden biridir. Karadenizle iç bölgeler arasındaki ticari ve beşeri bağları kuran kervanların işlediği önemli bir yol güzergâhında önemli bir durak ve uğrak yeri olması, ilçeye "Araç" adının verilmesine neden olmuştur. (www.kastamonu.gov.tr)

Araç, Candaroğulları zamanında bir kasaba haline gelmiştir. Osmanlı'lar devrinde Kastamonu'ya bağlı bir kadılık iken 1284'te kaza olmuştur. (Gökoğlu, 1952 : 33)

Üç bin yıllık bir geçmişe sahip olan ilçe, sırasıyla Gasga, Hitit, Paflagon, Kimmer, Lidya, Pers, Frigya, Pontus, Roma, Bizans gibi değişik kavimlerin egemenliğinde kalmış, Danişmendliler'in burayı ele geçirmesinden sonra bu topraklara bir daha yabancı kavim hiç girmemiştir. Danişmenliler, Çobanoğulları, Candaroğulları, İsfendiyaroğulları gibi Türk beyliklerinin yüz elli yıl süren egemenliğinden sonra Kastamonu, 1461'de Fatih Sultan Mehmet zamanında Osmanlı İmparatorluğu yönetimine girmiştir. Ataları Orta Asya'dan, Sir Suyunun (Seyhun) doğusundan kopup gelen Oğuz soyludur. (Bayraktar, 1998 : 8)

COĞRAFİ YERİ VE SINIRLARI

HARİTA : 4 KASTAMONU İLİ ARAÇ İLÇE'NİN BULUNDUĞU YER
(www.hgk.mil.tr)

Doğusunda Kastamonu ili, Ihsangazi ilçesi, batısında Safranbolu, kuzeyinde Daday ilçesi, güneyinde Kurşunlu ve Çerkeş yer alır. İlçe merkezi, Kastamonu Karabük yolu üzerinde, Ilgaz Dağlarından kaynaklanan Araç Çayının kuzey platosunda

kurulmuş çok eski bir yerleşim yeridir. (Foto 24-25) Deniz seviyesinden yüksekliği 641 metredir. Ormanları, yaylaları, doğal güzellikleri ile ünlenmiş bir ilçedir. (Bayraktar, 1998 : 7)

DEMOGRAFİ

1868'de ilçe olmuştur. İlçenin 2000 yılı Genel Nüfus sayımı verilerine göre yüzölçümü 1.843 km²'dir. Kent nüfusu 5.696, köy nüfusu 18.484'dür. Toplam nüfusu 24.180'dir. İlçede yerleşme eskiye oranla günümüzde daha yoğun hale gelmiştir. (Foto 22-23)

120 köyü vardır. 26 yaylası vardır. (Aslıyüce, 2003 : 202) Bu köylerin 1997 Kastamonu Köy Envanteri verilerine göre ile, ilçeye uzaklıkları ve demografik özellikleri şöyledir:

	ARAÇ KÖYLER	İLÇEYE OLAN UZAKLIK (Km)	İLE OLAN UZAKLIK (Km)	HANE SAYISI	NÜFUS		
					Toplam	Erkek	Kadın
1	AHATLAR	35	80	42,79	184	49,46	50,54
2	AKGEÇİT	38	83	31,40	135	48,89	51,11
3	AKINCILAR	3	48	52,09	224	50,45	49,55
4	AKSU	24	69	17,91	77	48,05	51,95
5	AKTAŞ	50	95	26,28	113	46,02	53,98
6	ALAKAYA	50	95	24,19	104	49,04	50,96
7	ALINÖREN	18	63	45,58	196	47,96	52,04
8	AŞAĞI İKİZÖREN	15	60	21,86	94	44,68	55,32
9	AŞAĞIÇOBANÖZÜ	22	67	59,30	255	43,92	56,08
10	AŞAĞIGÜNEY			59,30	255	45,10	54,90
11	AŞAĞILIPINAR	45	93	23,49	101	49,50	50,50
12	AŞAĞIOBA	12	57	23,49	101	40,59	59,41
13	AŞAĞIYAZI	4	49	14,65	63	44,44	55,56
14	AVLACIK	20	65	29,77	128	50,00	50,00
15	AVLAĞIÇAYIRI	25	45	34,19	147	50,34	49,66
16	BAHÇECİK	48	93	41,63	179	45,81	54,19
17	BALÇIKHİSAR	26	71	69,30	298	49,66	50,34
18	BAŞKÖY	10	55	42,09	181	46,41	53,59
19	BEKTÜRE	32	77	68,37	294	43,54	56,46
20	BELEN	30	75	26,05	112	43,75	56,25

21	BELKAVAK	22	67	44,42	191	49,21	50,79
22	BOYALI			86,28	371	47,71	52,29
23	BUĞDAM	16	61	23,02	99	48,48	51,52
24	CELEPLER	35	80	30,47	131	44,27	55,73
25	CEVİZLİK	6	51	33,49	144	51,39	48,61
26	ÇALKÖY	6	51	14,88	64	51,56	48,44
27	ÇAMALTI	17	62	15,58	67	49,25	50,75
28	ÇAVUŞKÖY	32	77	32,79	141	46,81	53,19
29	ÇAYKAŞI	43	88	53,95	232	43,10	56,90
30	ÇERÇİLER	44	89	11,40	49	61,22	38,78
31	ÇÖPLÜCE	40	85	22,09	95	46,32	53,68
32	ÇUBUKLUDERE	24	69	32,09	138	44,93	55,07
33	ÇUKURPELİT	17	62	27,67	119	48,74	51,26
34	DAMLA	28	73	22,79	98	38,78	61,22
35	DEĞİRMENÇAY	14	59	5,58	24	54,17	45,83
36	DEREÇATI	8	53	46,74	201	49,25	50,75
37	DERETEPE	23	68	20,70	89	35,96	64,04
38	DOĞANCA	13	58	7,44	32	50,00	50,00
39	DOĞANPINAR	42	87	15,58	67	55,22	44,78
40	DORUK	32	77	15,12	65	46,15	53,85
41	EKİNÖZÜ	14	59	23,49	101	42,57	57,43
42	EREKLİ	21	66	14,42	62	43,55	56,45
43	ESKİİĞDİR	30	75	39,07	168	40,48	59,52
44	FINDIKLI	10	55	12,09	52	44,23	55,77
45	GEMİ	8	53	13,26	57	50,88	49,12
46	GERGEN	26	71	19,30	83	45,78	54,22
47	GÖKÇEÇAT	12	57	27,91	120	43,33	56,67
48	GÖKÇESU	17	62	12,33	53	54,72	45,28
49	GÖLCÜK	12	57	12,33	53	43,40	56,60
50	GÜLÜKLER	35	80	51,63	222	42,34	57,66
51	GÜZLÜK	42	87	53,72	231	47,19	52,81
52	HALİLOBA	13	58	10,70	46	45,65	54,35
53	HANÖZÜ	20	65	35,35	152	48,68	51,32
54	HATİPKÖY	44	89	31,16	134	54,48	45,52
55	HURUÇÖREN	13	58	36,74	158	51,27	48,73
56	İĞDİR	17	62	450,23	1936	49,74	50,26
57	İĞDİRKIŞLA	18	63	11,86	51	37,25	62,75
58	İHSANLI	33	78	35,35	152	41,45	58,55
59	KARACALAR	36	81	54,65	235	42,13	57,87
60	KARACIK	43	88	27,21	117	49,57	50,43
61	KARAKAYA	28	73	37,21	160	45,63	54,38
62	KARCILAR	26	71	26,28	113	46,02	53,98
63	KAVACIK	11	56	12,33	53	49,06	50,94
64	KAVAKKÖY	30	75	15,81	68	41,18	58,82
65	KAYABAŞI	29	74	26,05	112	43,75	56,25
66	KAYABOĞAZI	27	72	24,65	106	50,00	50,00
67	KAYAÖREN	53	98	14,88	64	53,13	46,88
68	KEMERLER	30	75	15,81	68	57,35	42,65
69	KIŞLAKÖY	18	63	56,28	242	46,69	53,31
70	KIYAN	12	57	33,95	146	48,63	51,37
71	KIYIDİBİ	30	75	29,07	125	48,80	51,20
72	KIZILÖREN	34	79	37,67	162	43,21	56,79
73	KIZILSARAY	15	60	25,58	110	49,09	50,91

74	KİRAZLI	42	87	20,47	88	46,59	53,41
75	KOVANLI	43	88	44,19	190	47,37	52,63
76	KÖKLÜDERE	50	95	60,70	261	49,43	50,57
77	KÖKLÜYURT	18	63	26,51	114	50,00	50,00
78	KÖSEKÖY	20	65	35,81	154	44,16	55,84
79	MURATLI	49	94	19,77	85	58,82	41,18
80	MÜSLİMLER	28	73	50,47	217	41,47	58,53
81	OKÇULAR	24	69	29,77	128	44,53	55,47
82	OKLUK	46	91	35,12	151	43,05	56,95
83	OLUCAK	14	59	16,05	69	44,93	55,07
84	OYCALI	33	78	47,91	206	43,69	56,31
85	ÖMERSİN	27	72	28,84	124	44,35	55,65
86	ÖZBEL	2	47	14,65	63	50,79	49,21
87	PALAZLAR	36	81	34,42	148	50,00	50,00
88	PELİTÖREN	9	54	14,42	62	43,55	56,45
89	PINARÖREN	18	63	28,14	121	43,80	56,20
90	RECEPBAY	32	77	26,98	116	40,52	59,48
91	SALTUKLU	26	71	32,56	140	41,43	58,57
92	SAMATLAR	17	62	18,14	78	52,56	47,44
93	SARIHACI	45	90	16,98	73	56,16	43,84
94	SARPUN	9	54	67,67	291	47,42	52,58
95	SERDAR	24	69	61,86	266	47,37	52,63
96	SIRAGÖMÜ	9	54	35,12	151	47,02	52,98
97	SOFÇULAR	50	95	41,16	177	45,76	54,24
98	SÜMENLER	30	75	9,53	41	48,78	51,22
99	ŞEHRİMANLAR	28	73	38,84	167	44,91	55,09
100	ŞENYURT	13	58	12,56	54	50,00	50,00
101	ŞİRİNGÜNEY	51	96	29,07	125	48,00	52,00
102	TAŞPINAR	32	77	20,47	88	46,59	53,41
103	TATLICA	10	55	53,95	232	40,95	59,05
104	TAVŞANLI	35	80	41,16	177	42,37	57,63
105	TELLİKOZ	24	69	29,53	127	42,52	57,48
106	TERKE	40	85	65,58	282	44,68	55,32
107	TOKATLI	32	77	35,58	153	47,71	52,29
108	TOYGAÖREN	22	67	24,88	107	43,93	56,07
109	TUZAKLI	13	58	26,74	115	44,35	55,65
110	UĞRUKÖY	16	61	24,88	107	44,86	55,14
111	ÜÇPINAR	30	75	6,74	29	44,83	55,17
112	YENİCE	4	49	39,53	170	46,47	53,53
113	YEŞİLOVA	30	75	171,16	736	49,18	50,82
114	YUKARI İKİZÖREN	16	60	11,16	48	45,83	54,17
115	YUKARIÇOBANÖZÜ	25	70	32,56	140	42,86	57,14
116	YUKARIGÜNEY	45	90	43,26	186	43,01	56,99
117	YUKARIİLİPİNAR	48	93	70,00	301	41,86	58,14
118	YUKARIOBA	13	58	23,02	99	39,39	60,61
119	YUKARIYAZI	5	50	21,40	92	44,57	55,43
120	YURTTEPE	12	57	15,12	65	50,77	49,23

Y.İ.G.TABLO : 2 KASTAMONU İLİ ARAÇ İLÇESİ'NİN KÖYLERİNİN İLE, İLÇEYE UZAKLIKLARI VE DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

EKONOMİ

İlçe ekonomisinin esas omurgasını ormanlar oluşturur. Fakat ormanlar gitgide azalır. İlçede ormancılık faaliyetleri, Orman İşletmesi Müdürlüğü tarafından yürütülür. (Foto 26)

Tarım ve hayvancılık da geriler. Bu gerilemenin en önemli sebeplerinden biri büyük şehirlere göç nedeniyle oluşan köy boşalmaları sonucu nüfus azalmasıdır.

İlçede bulunan Gürmen Giyim Fabrikası, ilçe ekonomisinin gözbebeği haline gelmiştir. (Foto 27) İlçeden ve ilçeye bağlı köylerden gelen gençler, bu fabrikada çalışır.

İlçe, doğal güzelliklerinin yanında turistik açıdan kalesi ve mağaraları ile de görülmeye değerdir. (Foto 28-29) İlçe belediyesine bağlı olarak faaliyet gösteren Elik Otel, özellikle bahar aylarında misafirlerine yayla turları düzenler. Bu sayede ilçe ekonomisine katkı sağlar. (Foto 30)

ULAŞIM

İlçe, Kastamonu'ya 45 km, Karabük'e 70 km uzaklıktadır. (Bayraktar, 1998 : 7) İlçede bulunan otogardan Özlem Turizm, Metro Turizm, Ünal Turizm ve Huzur Ekspres seyahat şirketlerinin otobüsleriyle şehir içi ve şehirlerarası ulaşım sağlanır. İstanbul-Kastamonu-Araç yolculuğu 25 YTL'dir.